

Johan staa
Naturskydd och tillsyn
010-223 65 20

Enligt till akten hörande
sändlista

Bildande av naturreservatet Degla lövskog i Aneby kommun

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808, MB) området Degla lövskog, som det avgränsas på bifogad karta (bilaga 1) och med de gränser som slutligen mäts in och märks ut i fält, som naturreservat.

Syftet med naturreservatet är att

- bevara ett stort sammanhängande sjönära område av triviallövskog med ädellövinslag med dess biologiska mångfald och rika förekomst av naturvärdesträd¹
- bevara våtmark, hassellund och alsumpskog
- ge möjlighet till naturupplevelse och ett rörligt friluftsliv, inom ramen för bevarandet av naturvärdena

Syftet ska nås genom att:

- lövskogen i huvudsak lämnas till intern dynamik
- granens utbredning begränsas genom röjning och ringbarkning
- planterade granbestånd återställs till lövskog
- särskilt skyddsvärda träd² och arvtagare till dessa hålls fria från igenväxning och genom att arvtagare vid behov veteraniseras³
- skuggande träd tas bort i hassellunden
- hydrologiskt restaurera området.

¹ Naturvärdesträd är träd med höga naturvärden och exempel på naturvärdesträd är träd som är; grova, gamla eller senvuxna. Naturvärdesträd kan även vara träd som är märkta av brandspår, träd med kulturspår t.ex. hamlade träd, träd som innehåller risbon eller hålträd. Ett naturvärdesträd kan även vara dött eller delvis dött.

² Med särskilt skyddsvärda träd avses jätteträd, mycket gamla träd eller grova hålträd. Jätteträd är träd som är grövre än 1 meter i diameter på det smalaste stället under brösthöjd. Till mycket gamla träd räknas gran, tall, ek och bok som är äldre än 200 år. För övriga trädslag gäller att de ska vara äldre än 140 år. Grova hålträd är träd som är grövre än 40 cm i diameter i brösthöjd med utvecklad hålighet i huvudstam.

³ För att påskynda åldrandet hos yngre träd är det lämpligt att utföra veteranisering, det vill säga åtgärder som ska efterlikna ett naturligt åldrande hos trädet.

Skälen enligt 7 kap. 5§ MB

I Degla lövskog är det prioriterade bevarandevärdet den stora sammanhängande sjönära triviallövskogen med rik förekomst av naturvärdesträd och inslag av ädellövträd och tall. I reservatet finns ett flertal särskilt skyddsvärda träd och en hassellund med höga naturvärden. Stora delar av området har sumpskogskaraktär med biologisk mångfald knuten till denna naturtyp. Lövskogen är naturskogsartad med rik förekomst av död ved. Den angränsande sjön Noens påverkan på skogen och våtmarken är tydlig och bidrar till att området har en artrik fågelfauna. Den stora sammanhängande lövskogen med ädellövträd, naturvärdesträd, död ved och hög luftfuktighet innebär bra livsmiljöer för många mossarter.

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen i enlighet med 7 kap. 5 § MB och med stöd av 7 kap. 6 och 30 §§ MB samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet (se **Naturreservatsföreskrifter**).

Länsstyrelsen fastställer, i enlighet med 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., bifogad skötselplan (bilaga 2), för områdets långsiktiga vård.

Naturreservatsföreskrifter

A. FÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 5 § MB OM INSKRÄNKNINGAR I RÄTTEN ATT ANVÄNDA MARK- OCH VATTENOMRÅDEN

Inom naturreservatet är det förbjudet att

1. bedriva skogsbruk eller på annat sätt skada eller transportera bort hela eller delar av levande eller döda träd eller buskar. Undantag gäller nedtagande av grenar och buskar som riskerar säkerheten eller hindrar framkomligheten på vägen som löper utmed reservatets östra gräns samt efter kontakt och samtycke med reservatsförvaltaren i gränsen mellan åker och skog. Undantag gäller även gallring och slutavverkning av gran inom föreskriftsområde I, enligt karta i bilaga 1, fram till och med år 2070.
2. uppföra byggnad eller annan anläggning. Förbudet gäller ej jaktorn.
3. anordna upplag av något slag. Undantag gäller tillfälligt upplag inom föreskriftsområde I, enligt karta i bilaga 1, i samband med avverkning av gran.
4. använda betesdjur som skadar träd och buskar genom barkgnag
5. anlägga väg, led, bro eller spång
6. anlägga mark- eller luftledning, mast eller antenn
7. bedriva jakt av något slag
8. borra, spränga, gräva, schakta, utfylla, tippa eller utföra annan mekanisk markbearbetning

9. dika eller dikesrensa. Undantag gäller dikesrensning av diken som avvattnar områden utanför reservatet efter tillstånd från Länsstyrelsen.
10. plantera in för området främmande arter
11. använda kemiska bekämpningsmedel, kalk eller andra växtnäringsämnen.

Inom naturreservatet är det utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att

12. stängsla för betesdjur

***B. FÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 6 § MB OM
FÖRPLIKTELSE FÖR ÄGARE OCH INNEHAVARE AV
SÄRSKILD RÄTT ATT TÅLA VISST INTRÅNG***

Ägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. utmärkning av naturreservatet
2. anläggande och underhåll av en parkeringsplats och en strövstig som utgår från parkeringsplatsen. Se bilaga 1
3. uppsättning och underhåll av informationstavlor, vid parkering och längs med strövstig. Se bilaga 1
4. röjning och ringbarkning av gran. I föreskriftsområde I gäller detta först efter att slutavverkning av gran har genomförts.
5. frihuggning av särskilt skyddsvärda träd samt efterträdare till dessa
6. avverkning av gran inom föreskriftsområde I, enligt bifogad karta, efter år 2070
7. röjning, ringbarkning och avverkning av träd som kraftigt skuggar hasseln i föreskriftsområde II
8. stängsling
9. uppsättning av holkar för hållande djur och boplattform för rovfågel
10. veteranisering av träd⁴
11. hydrologisk restaurering av diken som ej avvattnar områden utanför naturreservatet och hydrologisk restaurering av invallad våtmark
12. bekämpning av för området främmande och/eller invasiva arter
13. genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive uppföljning av bevarandemål

⁴ Veteraniseringsåtgärder kan vara att mulmholkar sågas fram i träden, imitationer av hackspettshål skapas eller att träden beskärs genom till exempel topphuggning, grenbrott, m.m. Dessa åtgärder ska genomföras på ett sådant sätt att grenar och stamdelar får så naturliga brottytor som möjligt.

**C. ORDNINGSFÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 30 § MB OM
RÄTTEN ATT FÄRDAS OCH VISTAS INOM
NATURRESERVATET SAMT OM ORDNINGEN I ÖVRIGT
INOM NATURRESERVATET**

Inom naturreservatet är det förbjudet att

1. förstöra eller skada fasta naturföremål eller liggande eller stående döda träd eller buskar eller delar av träd eller buskar
2. samla in ryggradslösa djur med fällor som dödar
3. varaktigt sätta upp tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning.

Undantag från samtliga föreskrifter gäller för sjön Noen.

Föreskrifterna under A och C ovan ska inte utgöra hinder för förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att utföra de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan. Från föreskrifterna undantas åtgärder för vetenskaplig undersökning eller motsvarande för vilka tillstånd erhållits av Länsstyrelsen.

UPPLYSNING

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än naturreservatsföreskrifterna gäller eller kan komma att gälla för området.

Uppgifter om naturreservatet

ADMINISTRATIVA DATA

Namn	Degla lövskog
NVR-id	2049998
Areal	80,6 hektar (ha), varav vatten 24 ha <i>Del av sjön Noen med en yta på 24 ha (vatten) ingår i reservatet enbart av arronderingsskäl, dvs. reservatet medför inga särskilda restriktioner för denna yta.</i>
Beslut om Natura 2000	Nej
Kommun	Aneby
Socken	Lommaryd
Lägesbeskrivning	Reservatet ligger vid den sydöstra delen av sjön Noen, cirka 12 km norr om Aneby.
Fastigheter	Del av Degla 1:1, 2:1 och 3:1
Fastighetsägarkategori	Enskilda

Gräns	Enligt karta, bilaga 1. Gränsen ska mätas in enligt Naturvårdsverkets riktlinjer.
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jönköpings län

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Området är ett stort sammanhängande sjönära lövskogsområde som har fått utvecklats fritt efter att tidigare ha dominerats av betesmarker med varierande trädskikt. Variationen inom området är stor med triviallövskog med ädellövinslag som dominerande naturtyp och dessutom sockelbildande alsumpskog, hassellundar, våtmarker, tallholmar och vasshav. Detta gör att exempelvis en mängd olika fågelarter som mindre hackspett, nötkråka och entita hittar lämpliga livsmiljöer i Degla. Under 1980-talet ingick området i holkprojektet som leddes av forskare vid Lunds universitet. Aneby ornitologiska klubb hade då 100 småfågelholkar i skogen. Årligen använde 83–95 häckande par dessa holkar vilket vittnar om områdets betydelse för fågellivet. Ett tiotal rödlistade fågelarter är rapporterade från området under häckningstid. Lövskogen kännetecknas av god tillgång på såväl stående som liggande död ved. Gran förekommer sparsamt i området. Inom området finns många naturvärdesträd varav ett antal är klassade som särskilt skyddsvärda träd. Den bitvis höga luftfuktigheten gör att det finns bra möjligheter för en artrik mossflora i området. Sjöstranden besöks ibland av utter som har en stark stam i Noen/Noån.

Bakgrund

Den sammanhängande lövskogen intill Noens sydöstra strand har varit känd av Länsstyrelsen under en längre tid. Degla gård är sedan 1976 ett statligt byggnadsminne och markägarna har visat ett stort intresse för att bevara ägornas höga natur- och kulturvärden. I januari 2016 skickade de in en intresseanmälan om formellt skydd av skog inom ramen för Nya komet⁵. Hela reservatet är beläget på en och samma fastighet. Länsstyrelsen har haft löpande kontakt med markägarna under utredningstiden. I april 2017 gav Länsstyrelsen i uppdrag åt Fastighetskonsult Anders Brun AB att göra en ersättningsutredning för området. Vid samma tid fick Söllscher Lantmäterikonsult AB i uppdrag att förhandla om ersättning med markägaren. Den 12 oktober 2018 undertecknades en överenskommelse om intrångsersättning mellan Länsstyrelsen och markägarna.

Samråd enligt 25 och 26 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. har skett med Aneby kommun, Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten (HaV) och Skogsstyrelsen. Naturvårdsverket, HaV

⁵ Nya komet (kompletterande arbetsmetoder för skydd av värdefull skog) infördes år 2015 och fokuserar på områdesskydd initierade av markägare. Det är ett arbetssätt som sker i samverkan mellan länsstyrelserna, Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket på uppdrag av Sveriges regering och i samarbete med lokala skogs- och markägarorganisationer.

och Skogsstyrelsen har tillstyrkt att området blir naturreservat. Skogsstyrelsen meddelade samtidigt att de är positiva till att det befintliga biotopskyddsområdet (SK 750 – 2012) ska ingå i naturreservatet och att biotopskyddsområdet ska upphävas när beslutet om naturreservat vunnit laga kraft. Aneby kommun har meddelat att området inte berörs av några kommunala planer.

INKOMNA REMISSVAR

Förslag till beslut och skötselplan skickades på remiss den 6 juli 2017 till Aneby kommun, Skogsstyrelsen, Trafikverket och flera föreningar. Samtidigt förelades sakägarna att inkomma med synpunkter.

Remissvar har inkommit från Aneby kommun, Skogsstyrelsen, Trafikverket, Aneby Ornitologiska Klubb och Naturskyddsföreningen Tranås. Aneby kommun är övergripande positiv till bildandet av naturreservatet. De pekar på att behovet av skyddad natur är stort i Sverige och att bildandet ligger helt i linje med miljömålen. Kommunen ser att åtgärder för att stärka områdets tillgänglighet är viktiga. Därför anser kommunen att föreskrifterna borde tillåta vindskydd eller annan anordning (exempelvis torrdass och soptunnor) som kan bidra till att ge möjlighet till naturupplevelse och ett rörligt friluftsliv. Skogsstyrelsen tillstyrker det föreslagna naturreservatet. Trafikverket konstaterar att planeringen av en framtida järnväg inte framskridit så långt att en närmare lokalisering kan anges. Byggandet av denna järnväg ligger dessutom mycket långt fram i tid varför Trafikverket inte motsätter sig att området avsätts som naturreservat. Aneby Ornitologiska Klubb är mycket positiva till att området blir naturreservat. De intygar att fågellivet är rikt men att få ornitologer besöker området då det nästan är ogenomträngligt. Under 1980-talet var klubben involverad i ett holkprojekt där småfågelholkar placerades ut i området. Projektet föll väl ut och det häckade småfåglar i cirka 90 % av holkarna. En av holkarna användes som yngelbo av hasselmus. Klubben föreslår att en ordentligt markerad vandringsled anläggs samt att det i anslutning till vandringsleden byggs ett gömsle vid det stora vassområdet. Vidare föreslås att det sätts upp fågelholkar längs med vandringsleden för att gynna fågellivet och hasselmusen. Naturskyddsföreningen i Tranås är mycket positiva till att området blir naturreservat. Föreningen lyfter fram att Degla gård har brukats ekologiskt under flera generationer och har särskilda höga naturvärden.

Samtliga remissvar har behandlats och delvis beaktats i beslutet eller skötselplanen. Länsstyrelsens ställningstagande framgår under rubriken Motivering-Bedömning.

Motivering

BESTÄMMELSER

Enligt 7 kap. 4 § MB får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap. 5 § MB ska i ett beslut om att bilda naturreservat skälen för beslutet anges. I beslutet ska också anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet, såsom förbud mot bebyggelse, uppförande av stängsel, upplag, schaktning, täkt, uppodling, dikning, plantering, avverkning, jakt, fiske och användning av bekämpningsmedel. En inskränkning får innebära att tillträde till området förbjuds under hela eller delar av året.

I 7 kap. 6 § MB anges att om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat, får länsstyrelsen förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla sådana intrång som att det inom området

1. anläggs vägar, parkeringsplatser, vandringsleder, raststugor, tältplatser, badplatser, sanitära inrättningar eller liknande anordningar,
2. bereds tillträde till mark för allmänheten där allmänheten annars inte har rätt att vistas,
3. utförs gallring, röjning, slåtter, plantering, betesdrift, avspärrning eller liknande åtgärder, eller
4. genomförs undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

I 7 kap. 25 § MB anges att vid prövning av frågor om skydd av områden enligt detta kapitel ska hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

I 7 kap. 30 § MB stadgas att föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett område som skyddas enligt detta kapitel och om ordningen i övrigt inom området får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. Föreskrifterna ska gälla omedelbart, även om de överklagas.

I 2 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. anges bl.a. att länsstyrelsen ansvarar i länet för områdesskyddet.

Enligt 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska länsstyrelsen fastställa en skötselplan för ett naturreservats långsiktiga vård. En skötselplan ska ingå i varje beslut om bildande av ett naturreservat.

Länsstyrelsen får, enligt 22 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., meddela föreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB.

Av 2 kap. 6 § MB framgår att för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Bestämmelserna i 3 och 4 kap. ska, bl.a. vid prövning av frågor enligt 7 kap., tillämpas endast i de fall som gäller ändrad användning av mark- eller vattenområden.

Enligt 5 § förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m. ska den myndighet som ska tillämpa bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken i ett ärende, i beslutet ange om den prövade anläggningen, verksamheten eller åtgärden går att förena med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande regionplanen eller kommunala översiktsplanen.

I 3 kap. 6 § andra stycket MB anges att områden som är av riksintresse för naturvården, kulturmiljövården eller friluftslivet ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. Av 3 kap. 8 § andra stycket MB följer att områden som är av riksintresse för anläggningar för industriell produktion, energiproduktion, energidistribution, kommunikationer, vattenförsörjning eller avfallshantering ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna. Enligt 3 kap. 10 § ska om ett område är av riksintresse för flera oförenliga ändamål, företräde ges åt det eller de ändamål som på lämpligaste sätt främjar en långsiktig hushållning med marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt.

BEDÖMNING

Länsstyrelsen arbetar med genomförande av, de av riksdagen beslutade, miljömålen. Naturreservatsbildning av Degla lövskog bidrar till att miljö kvalitetsmålen "Levande skogar", "Ett rikt växt och djurliv" och "Myllrande våtmarker" kan uppfyllas. Naturreservatet bidrar genom bevarandet och vårdandet av ädellövträd även till att uppfylla och stärka länets kulturmiljöprofil inom området "Lågadelns landskap och bebyggelse".

Degla ingår i länets naturvårdsprogram. I Länsstyrelsens och Skogsstyrelsens "Strategi för formellt skydd av skog i Jönköpings län" utpekas triviallövskog med ädellövinslag som en prioriterad skogstyp att bevara. I strategin pekas det till Degla angränsande området Säbysjön-Noen ut som en trakt med högre koncentration av jätteträd. Även inom arbetet

med LEIF⁶ (Levande Ekosystem I Framtiden) har konstaterats att området kring Noen har förekomst av ekmiljöer som bör prioriteras för naturvårdande åtgärder. Bland annat kan nämnas att det i Natura 2000-området Botorp som ligger ett par km norr om Degla har påträffats läderbagge. Läderbaggen anses vara en bra paraplyart för arter knutna till ihåliga ädellövträd. Under år 2017 har åtgärder för att gynna läderbaggen genomförts i Botorp inom ramen för åtgärdsprogrammet för läderbagge. Deglas skyddsvärda träd ingår i åtgärdsprogrammet för skyddsvärda träd i kulturlandskapet. Genom att gynna skyddsvärda träd i Degla underlättas spridningsmöjligheterna för arter, exempelvis läderbagge, som förekommer i närliggande områden. Stora sammanhängande lövskogsområden är idag sällsynta vilket gör det angeläget att skydda Degla lövskog. Inom reservatet finns en av Skogsstyrelsen utpekad nyckelbiotop. Nyckelbiotopen är sedan år 2013 skyddad som biotopskyddsområde. När naturreservatet vinner laga kraft har biotopskyddsområdet spelat ut sin roll och kommer att upphävas av Skogsstyrelsen. Stora delar av reservatet har sumpskogskaraktär och är tydligt påverkat av närheten till sjön Noen. Noen ingår i området NRO06002 som är ett område av riksintresse för naturvård i Jönköpings län. Noen är också utpekad som en nationellt värdefull sjö med avseende på naturvärden. Utöver detta ingår Degla även i länets kulturmiljöprofil.

Länsstyrelsen bedömer att områdets höga naturvärden motiverar ett skydd mot skogsbruk, exploatering och jordbruk. För att bevara områdets naturvärden ska det i huvudsak lämnas orört. Detta kompletteras med en anpassad skötsel som inriktas på att bevara lövnaturskogen med naturvärdesträd genom att gran begränsas och att särskilt skyddsvärda träd samt efterträdare till dessa bevaras och vårdas genom frihuggning. Föreskrifterna innebär att markägarna har kvar möjligheten att släppa djur på bete inom naturreservatet. Betande djur skulle hjälpa till att hindra igenväxning kring de skyddsvärda träden. Med hänsyn till de skyddsvärda trädens naturvärde förbjuds dock betesdjur som skadar träd och buskar genom barknag. Att stängsling gjorts tillståndspliktigt motiveras av att Länsstyrelsen ska ges möjlighet att i samråd med markägaren styra betet för att optimera naturvårdsnyttan. Veteraniseringsåtgärder på yngre ekar i kombination med utsättning av mulmholkar syftar till att säkerställa en kontinuitet av livsmiljöer för insekter knutna till gamla ädellövträd. Området ska därför skyddas som naturreservat.

Länsstyrelsen avser att anlägga en parkering i reservatet och syfte och föreskrifter ger även utrymme för anläggande av en strövstig i området. Därutöver bedömer Länsstyrelsen det inte vara motiverat eller prioriterat,

⁶ "LEIF i praktiken" är ett projekt som bygger på metodiken "BRIFUNK" där tröskelvärden för olika arters överlevnad har beräknats. "BRIFUNK" i kombination med kulturhistoriska analyser utgjorde i projektet grunden för var och hur praktiska naturvårdsåtgärder skulle sättas in. Mer information om projektet går att hitta i rapporten "LEIF i praktiken - Levande Ekosystem I Framtiden – från teoretiskt underlag till praktisk rådgivning", Länsstyrelsen i Jönköpings län, meddelande nr 2017:03

inom ramen för reservatsförvaltningen, med fler anordningar för friluftslivet i Degla lövskog.

Efter förslag från Aneby Ornitologiska Klubb har föreskrift B10 utökats till att även gälla andra typer av holkar än mulmholkar. Detta för att ge förvaltaren möjlighet att gynna olika artgrupper om behov föreligger.

Aneby Ornitologiska Klubb har i sitt remissvar uppmärksammat Länsstyrelsen på förekomsten av hasselmus i området. Då detta inte tidigare varit känt för Länsstyrelsen har detta resulterat i att artens habitatkrav nu uppmärksammas i skötselplanen. Hasselmusen är fridlyst och finns upptagen i bilaga 4 till art- och habitatdirektivet. Arten räknas dessutom som en av länets ansvarsarter⁷.

Reservatets avgränsning följer Naturvårdsverkets riktlinjer för avgränsning av naturreservat (Naturvårdsverket - Planering av naturreservat, rapport 5788, år 2008). Rekommendationen för gränsdragning i anslutning till vattenförekomster är att gränslinjen bör ligga i vattnet och inte i strandlinjen. Reservatet Degla lövskog omfattar därför av arronderingskäl en del av sjön Noen. Det finns dock inga särskilda restriktioner för just vattenområdet. Länsstyrelsen är av uppfattningen att Noen istället bör ges ett övergripande skydd som inkluderar hela sjöns yta samt specifikt syftar till att bevara sjöns naturvärden.

Degla lövskog ligger inom ett område som Trafikverket har bedömt är av riksintresse för framtida järnväg enligt 3 kap. 8 § MB, för att möjliggöra en eventuell framtida utbyggnad av järnvägen Götalandsbanan/Europabanan. Utredningsområdet för åtgärdsvalsstudien på sträckan Linköping-Borås har en stor geografisk utbredning och kan innehålla flera olika möjligheter till järnvägssträckningar. Innebär den slutliga sträckningen av järnvägen att mark inom reservatet behöver tas i anspråk, får detta prövas i ett senare skede som ett ärende om upphävande av reservatet (eller dispens från reservatets föreskrifter) i den del det omfattas av järnvägens sträckning. Ett beslut om upphävande eller dispens får enligt 7 kap 7 § miljöbalken endast meddelas om intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning.

Föreskrifterna är anpassade till reservatets syften och värden. De är främst avsedda att bevara och vårda befintliga naturvärden. Länsstyrelsen har enligt 7 kap. 25 § MB avvägt föreskrifterna för området mot sakägares intresse och bedömer att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna i 3 kap. MB och med den för området gällande översiktsplanen.

⁷ Arter som Jönköpings län kan sägas ha lite extra ansvar för. Dessa togs fram i arbetet med länets landskapsstrategi, se mer i Länsstyrelsen i Jönköpings läns meddelande nr 2013:05.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen (Miljö- och energidepartementet) **genom skrivelse till Länsstyrelsen** – se bilaga 4 (formulär 23).

Upplysning

Beslutet kungörs i länets författningssamling samt i berörda dagstidningar. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB träder i kraft den 28 december 2018 och de gäller omedelbart även om de överklagas. Kungörelsen införs i Jönköpings-Posten och i Smt-gruppen den 29 november, vilket innebär att ett eventuellt överklagande ska ha inkommit till Länsstyrelsen senast den 20 december.

I den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket länsråd Anneli Wirtén beslutat och naturvårdshandläggare Johan Staaf varit föredragande, har även avdelningschef Per Hallerstig och tillförordnad enhetschef naturskydd och tillsyn Henrik Gustafsson medverkat.

Anneli Wirtén

Johan Staaf

Så här hanterar vi dina personuppgifter

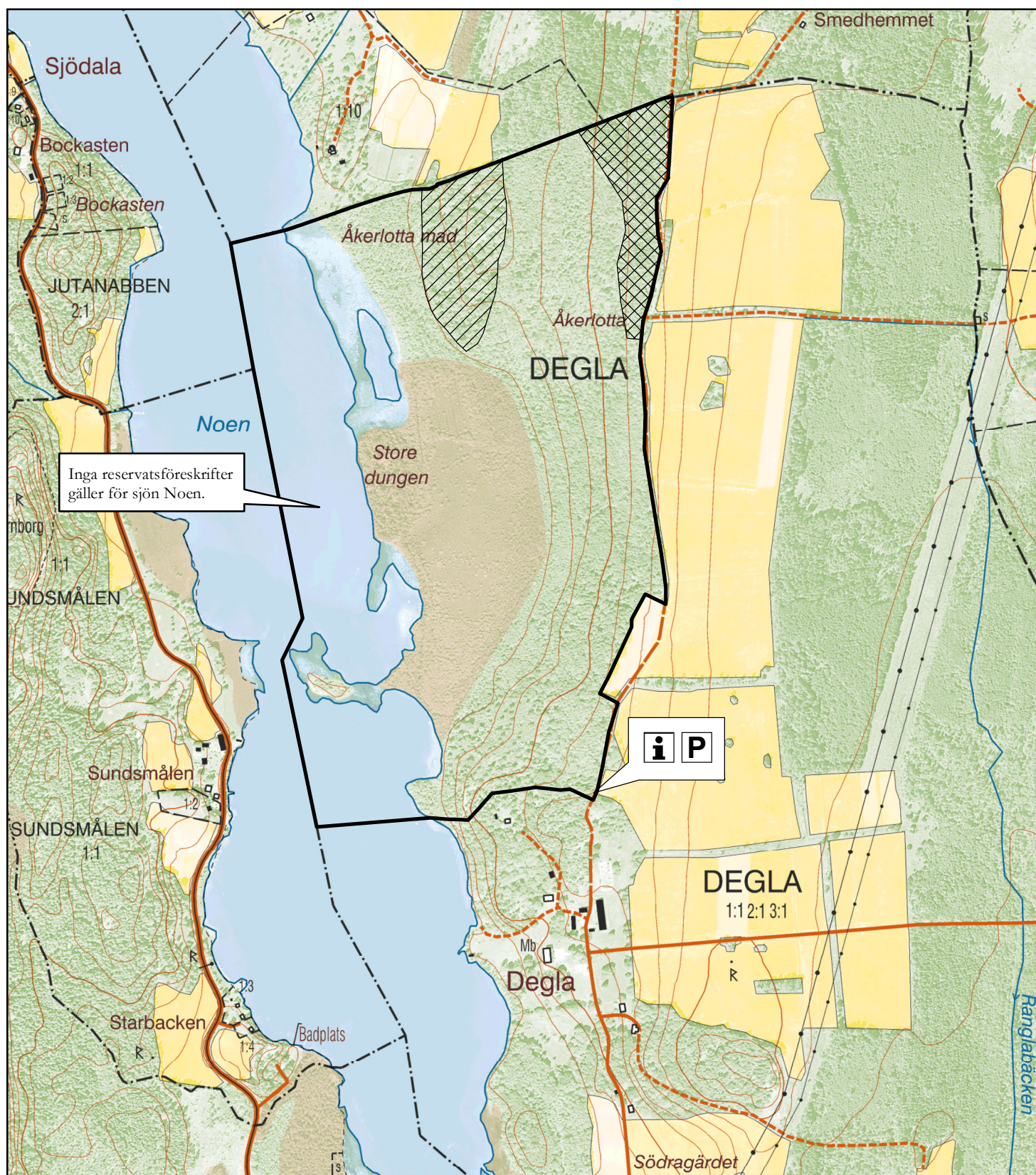
Information om hur vi hanterar dessa hittar du på
www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan med bilagor
3. Sakägarförteckning
4. Hur man överklagar

Naturreseptatet Degla lövskog

Tillhör Länsstyrelsens beslut
2018-11-23, dnr 511-814-2016

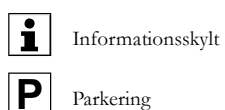

1:10 000

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

© Lantmäteriet Geodatasamverkan
© Länsstyrelsen Jönköping

Skötselplan för naturreservatet Degla lövskog i Aneby kommun

Innehållsförteckning

1. SYFTET MED NATURRESERVATET	2
2. BESKRIVNING AV OMRÅDET	2
2.1 Administrativa data	2
2.2 Topografi, geologi och hydrologi	3
2.3 Historik och markanvändning	4
2.4 Växt- och djurliv	4
2.5 Friluftsliv	5
2.6 Källförteckning	6
3. MÅL OCH SKÖTSELÅTGÄRDER FÖR NATURRESERVATET	6
3.1 Övergripande mål med skötseln	6
3.2 Skötselområden med bevarandemål och åtgärder	7
3.3 Friluftsliv och gränser	10
3.4 Sammanfattning av planerade skötselåtgärder	11
4. DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING	12
4.1 Uppföljning av skötselåtgärder	12
4.2 Uppföljning av bevarandemål	12
5. BILAGOR	13

Skötselplanens giltighetstid

Skötselplanen har upprättats av Länsstyrelsen i Jönköpings län 2018 och gäller tills vidare men bör revideras när tillsyn eller uppföljning visar att behov finns. Beslutets syfte och föreskrifter sätter ramarna för skötselplanens revidering. Beslut om naturreservat fattades den 23 november 2018.

Vid frågor om skötsel av reservat kontakta Länsstyrelsens växel, telefon: 010-223 60 00.

1. Syftet med naturreservatet

Syftet med reservatet är att:

- bevara ett stort sammanhängande sjönära område av triviallövskog med ädellövinslag med dess biologiska mångfald och rika förekomst av naturvärdesträd¹
- bevara våtmark, hassellund och alsumpskog
- ge möjlighet till naturupplevelse och ett rörligt friluftsliv, inom ramen för bevarandet av naturvärdena

Syftet ska nås genom att:

- lövskogen i huvudsak lämnas till intern dynamik
- granens utbredning begränsas genom röjning och ringbarkning
- planterade granbestånd återställs till lövskog
- särskilt skyddsvärda träd² och arvtagare till dessa hålls fria från igenväxning och genom att arvtagare vid behov veteraniseras³
- skuggande träd tas bort i hassellunden
- hydrologiskt restaurera området.

2. Beskrivning av området

2.1 ADMINISTRATIVA DATA

Namn	Degla lövskog
Skyddsform	Naturreservat
Areal	80,6 hektar (ha) varav vatten 24 ha
Beslut om Natura 2000	Nej
IUCN-kategori	IV – Habitat/Artskyddsområde
Miljömål	Levande skogar, Ett rikt växt- och djurliv, Myllrande våtmarker
Län	Jönköping
Kommun	Aneby

¹ Naturvärdesträd är träd med höga naturvärden och exempel på naturvärdesträd är träd som är; grova, gamla eller senvuxna. Naturvärdesträd kan även vara träd som är märkta av brandspår, träd med kulturspår t.ex. hamlade träd, träd som innehåller risbon eller hålträd. Ett naturvärdesträd kan även vara dött eller delvis dött.

² Med särskilt skyddsvärda träd avses jätteträd, mycket gamla träd eller grova hålträd. Jätteträd är träd som är grövre än 1 meter i diameter på det smalaste stället under brösthöjd. Till mycket gamla träd räknas gran, tall, ek och bok som är äldre än 200 år. För övriga trädslag gäller att de ska vara äldre än 140 år. Grova hålträd är träd som är grövre än 40 cm i diameter i brösthöjd med utvecklad hålighet i huvudstam.

³ För att påskynda åldrandet hos yngre träd är det lämpligt att utföra veteranisering, det vill säga åtgärder som ska efterlikna ett naturligt åldrande hos trädet.

Socken	Lommaryd
Naturgeografisk region	Sydsvenska höglandets ostdel (13)
Mittpunktskoordinater	N 6422873 – E 484794 (SWEREF99TM)
Lägesbeskrivning	Reservatet ligger vid den sydöstra delen av sjön Noen, cirka 12 km norr om Aneby.
Fastighet(er)	Degla 1:1, 2:1 och 3:1 Nyttjanderätter och servitut redovisas i sakägarförteckningen, bilaga 3
Markägarkategorier	Enskilda
Gräns	Enligt beslutskartan, bilaga 1. Gränsen ska mätas in av Skogsstyrelsen
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jönköpings län

Areal per markslag

Skog	51 ha
Våtmark	4,6 ha
Impediment	1 ha
Vatten	24 ha

Naturtyper

Natura 2000-habitat

Lövsumpskog	17 ha	Lövsumpskog (9080)	5 ha
Tallskog	3 ha	Ej Natura 2000-habitat	
Triviallövskog med ädellövinslag	25,4 ha	Ej Natura 2000-habitat	
Hassellund	4,1 ha	Ek-hassellund (9162)	3,7 ha
Våtmark	4,6 ha	Öppna mossar och kärr (7140)	4,3 ha
Sjö	24 ha	Ej Natura 2000-habitat	
Ungskog inkl. hyggen	1,5 ha	Ej Natura 2000-habitat	
Sumpskogsimpediment	1 ha	Ej Natura 2000-habitat	

2.2 TOPOGRAFI, GEOLOGI OCH HYDROLOGI

Degla lövskog gränsar till sjön Noen vilket påverkar hydrologin. Det finns stora blöta partier med sumpskog och våtmark.

Berggrunden i området består av granit och jordarten är morän. Vattnet i Noen är kalkhaltigt vilket avspeglas i förekomsten av kalkgynnade kärlväxter som ask, blåsippra och storrams. En äldre notering av tvåblad finns också rapporterad från området.

Reservatet sluttar från dess östra gräns ner mot sjön Noen. Höjdskillnaden inom området uppgår till ca 30 m där strandlinjen ligger ca 185 m över havet och vägen vid östra gränsen ligger ca 216 m över havet. Utloppet av Noen är områdets delavrinningsområde och Motalaström dess huvudavrinningsområde.

2.3 HISTORIK OCH MARKANVÄNDNING

Marken inom naturreservatet har i hundratals år tillhört Degla herrgård. I ”Slott och herresäten i Sverige” kan man läsa att Degla herrgård har anor som frälsegård från 1300-talet. I länet finns många små säterier och herrgårdar som tillhört den talrika, och förhållandevis fattiga lågadeln. De samhällsgrupper som var befriade från att betala skatt till kronan kallades frälse, och från 1500-talet använde man ofta termen adel. Det fanns en strävan att skilja sig från böndernas livsstil. Frälsets inbördes status och ekonomiska förhållanden avspeglades i hur säterierna såg ut. Gården Degla med sitt läge vid vattnet och med ädellövträd i omgivningarna är ett bra exempel på det landskap som formats av lågadeln. Adels ställning stärktes under stormaktstiden genom ett kraftigt ökat jordinnehav. Vid mitten av 1600-talet kontrollerade adeln två tredjedelar av länets jordar. Med adels växande makt följde en ökad byggnadsverksamhet med ståtliga säterier i nya stilideal. Grevskapet Visingsborg växte fram under stormaktstiden och var ett av rikets kärnområden. Grevskapets struktur är unik och har gett upphov till företeelser av mycket speciellt slag. Ett flertal monumentala anläggningar och byggnader vittnar om Brahesläktens makt. Godset Degla tillhörde under en period Visingsborgs grevskap genom Per Brahe d.y. Till godset hörde bland annat en gård som hette Åkerlotta. Gården låg i naturreservatets norra del. På en historisk karta från 1683 ser man att det fanns två byggnader samt inhägnade ägor knutna till Åkerlotta. Den nuvarande herrgården, strax söder om reservatet, uppfördes år 1804 och är sedan 1976 ett statligt byggnadsminne.

Området har delvis använts som betesmark fram till 1950-talet då betet upphörde. Under tiden för andra världskriget vallades våtmarken in och vatten pumpades ut i sjön för att möjliggöra odling. Åkern brukades bara några få år och har efter det återigen blivit en våtmark. Områdets nordvästra hörn har ett antal igenväxande diken som löper i nordsydlig riktning.

Några få mindre delområden har spår av skogsbruk från senare tid. En liten del av skogen i nordvästra hörnet av området avverkades på 1980-talet och består idag av en likåldrig alskog. I nordöstra delen av området finns ett fåtal mindre granplanteringar. Ett område längst i söder röjdes för 20–25 år sedan för att åter bli en trädklädd betesmark med mycket ek i trädsiktet. Betet blev dock aldrig av och marken har skött sig själv sedan dess.

I hela området finns kulturlämningar som exempelvis odlingsrösen och en stenlagd källa. Området längst upp i norr som idag är ett biotopskyddsområde är registrerat som fornlämning i form av fossil åker (Lommaryd 364:1).

2.4 VÄXT- OCH DJURLIV

Variationen inom området är stor med triviallövskog med ädellövinslag som dominerande naturtyp och dessutom sockelbildande alsumpskog, hassellundar, våtmarker, tallholmar och vasshav. Detta gör att exempelvis

en mängd olika fågelarter hittar lämpliga livsmiljöer i Degla lövskog. Ett tiotal rödlistade fågelarter är rapporterade från området under häckningstid. Inom området finns många naturvärdesträd varav ett antal är klassade som särskilt skyddsvärda träd. Den bitvis höga luftfuktigheten gör att det finns bra möjligheter för en artrik mossflora i området. Sjöstranden besöks ibland av uter som har en stark stam i Noen/Noån.

Triviallövskogen som domineras av al och björk har inslag av ädellövträd, främst ask och ek. Skogen är relativt ung men har i princip fått utvecklas fritt sedan betesmarkerna övergavs. De yngre bestånden är bitvis så täta att de är självgallrande vilket ger kontinuerlig god tillgång på klen död lövved. Här och var i området finns bestånd av grov asp. Gran förekommer sparsamt, bland annat i form av stående döda träd som dött i ung ålder. Insprängt i triviallövskogen står äldre ädellövträd. Generellt kännetecknas området av god tillgång på död triviallövved i olika nedbrytningsstadier. Mindre hackspett är en art som gynnas av dessa strukturer och har en lämplig livsmiljö i Degla lövskog.

Norra delen av området har sumpskogskaraktär med sockelbildande alskog och högrötsflora. Här finns också ett biotopskyddsområde i form av en hassellund. Södra delen av reservatet är bitvis kuperad med fragment av hållmarksskog bevuxen med ek och tall. I centrala delen av området är marken frisk. Här dominerar asp, björk, al och hassel. I områdets västra del gränsar skogen till våtmark och till sjön Noen. Vid sjöstranden finns två holmar med tallskog. Att bevara partier med grov tall är viktigt då såväl fiskgjuse som havsörn regelbundet observeras kring Noen. Dessa arter använder gärna grova tallar för sina bon. Norr om den stora tallholmen finns ett stort vassområde som är ett lämpligt habitat för exempelvis brun kärrhök och rördrom.

Den stora våtmarken är svårtillgänglig med omväxlande öppna ytor, täta buskage och uppvuxen lövsumpskog. Området är lämpligt för skydd, födosök och häckning för småfågel.

Under 1980-talet placerade Aneby Ornitologiska Klubb ut 100 fågelholkar i skogen inom ramen för holkprojektet som leddes av forskare vid Lunds universitet. Under projektiden konstaterades årligen häckande småfåglar i cirka 90 % av holkarna. En av holkarna användes under ett par år som yngelbo av hasselmus. I skogen har spår efter älg och grävling konstaterats men djurlivet är i övrigt dåligt undersökt.

Kända förekomster av signalarter och rödlistade arter finns samlade i bilaga 2a.

2.5 FRILUFTSLIV

I dagsläget används området i liten utsträckning för friluftsliv. Rapporter i artportalen indikerar låg besöksfrekvens av fågelskådare. Detta intygas av Aneby Ornitologiska Klubb som pekar på att områdets täta och näst intill

ogenomträngliga karaktär gör det svårtillgängligt. Området är omringat av jordbruksmark och bedöms vara okänt för allmänheten. Det finns inga markerade stigar eller andra anordningar för besökare. I samband med reservatsbildningen kommer området att bli känt för en större allmänhet och besöksfrekvensen bedöms öka. Stora delar av området ligger dock i blöta marker med tät lövskog och är därmed inte lättillgängliga. I områdets södra del är terrängen mer kuperad med torrare marker och gamla ädellövträd. Det är främst här som området har potential för det rörliga friluftslivet. Det natursköna läget intill sjön Noen och den artrika fågelfaunan är faktorer som gör området besöksvärt. Degla lövskogs geografiska läge utan närhet till större tätorter och områdets relativt otillgängliga karaktär kommer förmodligen att innebära att besöksfrekvensen trots allt kommer att ligga på en låg nivå.

2.6 KÄLLFÖRTECKNING

- Aneby Ornitologiska Klubb, 2017-09-17. Remissvar på förslag till beslut om bildande av naturreservatet Degla i Aneby kommun.
- Artdatabanken. Artfakta om hasselmus (*Muscardinus avellanarius*).
<https://artfakta.arterdatabanken.se/taxon/100084>
- Kjellberg, Sven T. (red.), 1971. Slott och herresäten i Sverige – Småland jämte Öland och Gotland. Allhems förlag Malmö.
- Lantmäteriets webbplats. Historiska kartor.
- Länsstyrelsen i Jönköpings län. Förvetet nr 2, 2015. Sida 32–33.
- Länsstyrelsen i Jönköpings län. Registerblad, område av riksintresse för naturvård, NRO06002.
- Länsstyrelsen i Jönköpings län, 1995. Natur i Jönköpings län.
- Länsstyrelsen i Jönköpings län. LEIF i praktiken – Levande Ekosystem I Framtiden – från teoretiskt underlag till praktisk rådgivning. Meddelande 2017:03.
- Länsstyrelsen och Skogsvårdsstyrelsen. Strategi för formellt skydd av skog i Jönköpings län. Meddelande 2006:8.
- Naturvårdsverket, 2014. Åtgärdsprogram för läderbagge 2014–2018. Rapport 6616.
- Riksantikvarieämbetet. Fornlämningsregistret.
- SGU. Jordartskarta och berggrundskarta.
www.artportalen.se

3. Mål och skötselåtgärder för naturreservatet

3.1 ÖVERGRIPANDE MÅL MED SKÖTSELN

Naturreservatet ska främst utgöras av en sammanhängande naturskogsartad triviallövskog med ädellövinslag. Området ska ha rika förekomster av död ved och naturvärdesträd. De särskilt skyddsvärda träden ska stå ljust och öppet. Variationen inom området ska finnas kvar med våtmark, hassellund, grova tallar, och alsumpskog. Området ska hysa en artrik flora och fauna, särskilt med avseende på fåglar. Naturreservatet ska vara lätt att nå för besökare och aktuell information om naturreservatet ska finnas i anslutning

till parkeringsplatsen. Generellt gäller för hela området att granens utbredning ska begränsas och att utpekade särskilt skyddsvärda träd samt efterträdare till dessa frihuggs vid behov.

Beslutet lämnar utrymme för markägaren att återuppta bete inom naturreservatet. De flesta av reservatets särskilt skyddsvärda träd finns i den södra delen. Efter frihuggningen av de skyddsvärda träden kommer denna del av reservatet att ha en mer öppen karaktär. Beteshävd kring de frihuggna träden skulle vara ett bra sätt att hindra igenväxning.

Det kan bli aktuellt att hydrologiskt restaurera den invallade våtmarken och de dikade områdena i reservatets nordvästra hörn. En eventuell restaurering ska föregås av en hydrologisk utredning.

Ett vägavtal håller på att utarbetas för att säkerställa att förvaltare och besökare har rätt att nyttja vägen mellan landsvägen och reservatparkeringen. Brukningsvägen som löper från parkeringen längs med reservatets östra gräns får nyttjas av reservatsförvaltaren. Markägaren tycker inte att något nyttjanderättsavtal är nödvändigt för denna väg.

Om främmande och/eller invasiva arter förekommer i området är bekämpning av dessa tillåten.

Reservatet är indelat i två skötselområden varav skötselområde 1 har två delområden med särskilt anpassad skötsel:

1. lövblandskog med naturvärdesträd, särskilt skyddsvärda träd och inslag av inväxande gran samt invallad våtmark och sumpskog med diken i nordsydlig riktning. Inom delområde 1a ska granplanteringar återställas och ersättas med naturlig föryngring av lövträd
2. hassellund med inslag av gran och skuggande lövträd

3.2 SKÖTSELOMRÅDEN MED BEVARANDEMÅL OCH ÅTGÄRDER

För skötselområdesindelning, se skötselplankarta bilaga 2b.

SKÖTSELOMRÅDE 1	LÖVBLANDSKOG OCH VÅTMARK	52,5 HA
Naturtyp:	Triviallövskog med ädellövinslag	25,4 ha
	Lövsumpskog	17 ha
	Våtmark	4,6 ha
	Tallskog	3 ha
	Granplantering	1,5 ha
	Impediment	1 ha
Natura 2000-habitat:	Lövsumpskog (9080)	5 ha
	Öppna mossar och kärr (7140)	4,3 ha

OMRÅDESBESKRIVNING

Skötselområde 1 omfattar hela reservatet förutom hassellunden längst i norr. Lövskogen kännetecknas av god tillgång på såväl stående som liggande död ved. Gran förekommer sparsamt i området, bland annat i form av stående döda träd som dött i ung ålder. Variationen inom området är stor med triviallövskog med ädellövinslag som dominerande naturtyp och dessutom sockelbildande alsumpskog, våtmarker, tallholmar och vasshav. De yngre bestånden är bitvis så täta att de är självgallrande vilket ger kontinuerlig god tillgång på klen död lövved. Här och var i området finns bestånd av grov asp.

Inom området finns många naturvärdesträd varav ett antal är klassade som särskilt skyddsvärda träd. Markägaren har under åren 2016–2017 tagit bort sly och mindre träd som växer under och in i kronan på de skyddsvärda träden. Dessa åtgärder har utförts inom ramen för åtgärdsprogrammet för skyddsvärda träd i kulturlandskapet.

Den stora våtmarken/sumpskogsområdet är svårtillgängligt med omväxlande öppna ytor, täta buskage och uppvuxen lövsumpskog. Området är en fristad för småfågel som lämpar sig för skydd, födosök och häckning. En invallning av våtmarken finns kvar sedan området användes som åker på 1940-talet. I den nordvästra delen av våtmarken samt i sumpskogen norr om våtmarken och väster om hassellunden löper ett flertal diken i nordsydlig riktning.

Inom delområde 1a finns tre mindre områden med granplanteringar. Granplanteringarna är relativt unga, mycket täta och är idag bevuxna av granar med en diameter på ca 25 cm.

BEVARANDEMÅL

I triviallövskogen ska andelen ädellövträd vara minst 20 %. Skogen ska ha en naturskogsartad karaktär med både gamla och unga träd och död ved i olika nedbrytningsstadier. Inslag av gran får förekomma men dess andel ska vara mindre än måttlig. Utpekade särskilt skyddsvärda träd och efterträdare till dessa ska stå öppet. Fåglar och insekter ska ha kontinuerlig tillgång till naturvärdesträd i form av hålträd och mulmträd. Målet ska vara att hålträd (eller holkar som imiterar hålträd) ska vara minst tämligen allmänt förekommande. Det ska finnas förutsättningar för många fågelarter att finna lämpliga livsmiljöer i området. Biotoper lämpliga för hasselmus ska finnas. I delområde 1a ska föryngring av lövträd gynnas efter genomförd slutavverkning av gran. Målet är att de nuvarande granplanteringarna på 1,5 ha skall föryngras med lövträd och bli en del av den sammanhängande naturskogsartade lövskogen. Gränzonen (delområde 1b) mot reservatets östra gräns ska vara en artrik brynmiljö som består av stabila solitärträd och ett varierat buskskikt. I lövsumpskogen ska processer och strukturer som naturliga hydrologiska förhållanden och förekomst av död ved och naturvärdesträd förekomma i sådan omfattning att typiska och karakteristiska arter av fåglar och mossor som är beroende av dessa kan

fortleva långsiktigt i området. I våtmarken ska processer och strukturer som naturliga hydrologiska förhållanden och öppenhet (högst 30 % krontäckning) förekomma i sådan omfattning att typiska och karakteristiska arter av kärlväxter som är beroende av dessa kan fortleva långsiktigt i området. Arealen triviallövskog med ädellövinslag ska vara minst 25 ha. Arealen lövsumpskog med påtagligt inslag av klibbal ska vara minst 15 ha varav minst 5 ha ska utgöras av Natura 2000-naturtypen lövsumpskog (9080). Inom området ska det finnas minst 4,6 ha våtmark varav minst 4,3 ha ska bestå av Natura 2000-naturtypen öppna mossar och kärr (7140).

RESTAURERINGSÅTGÄRDER

- Det kan bli aktuellt att hydrologiskt restaurera skötselområdet. Innan hydrologisk restaurering kan ske måste noggranna undersökningar vidtas rörande behov av åtgärder samt effekter på intilliggande fastighet. En sådan utredning bör genomföras senast år 2025.
- Veteraniseringsåtgärder på 10–20 ekar eller andra lämpliga träd. Åtgärderna ska utföras på träd som är 25–60 cm i diameter och högst 120 år gamla. Träden ska vara till synes helt vitala innan åtgärderna genomförs. Om det är möjligt, och går att förena med syftet för frihuggningen av skyddsvärda träd, väljs unga träd som annars skulle tas ner för att öka ljusinstrålning för befintliga gamla träd. Exempel på åtgärder kan vara att mulmholkar sågas fram i träden, imitationer av hackspettshål skapas eller att träden beskärs genom till exempel topphuggning, grenbrott, m.m. Dessa åtgärder ska genomföras på ett sådant sätt att grenar och stamdelar får så naturliga brottytor som möjligt. Som ett komplement till veteraniseringsåtgärderna kan mulmholkar och andra holkar för hålllevande djur placeras ut vid behov.

LÖPANDE SKÖTSELÅTGÄRDER

- Området lämnas i huvudsak utan åtgärd, dock ska utbredningen av gran hållas efter genom röjning och ringbarkning.
- Frihuggning av träd, inklusive efterträdare, som ingår i åtgärdsprogrammet för skyddsvärda träd i kulturlandskapet enligt karta i bilaga 2b. Markägaren har år 2016–2017 genomfört etapp 1 av frihuggningen (röjt under kronan). Omges trädet av tät skog bör trädet frihuggas etappvis med 1–3 års mellanrum. Efter genomförd frihuggning är det lämpligt att röja runt träden med 3–5 års mellanrum. Även områdets gamla tallar och ytterligare efterträdare till de skyddsvärda träden kan gynnas vid behov.
- Frihuggning av träd i gränzonen mot reservatets östra gräns, delområde 1b, för att skapa stabila solitärträd. Vid detta arbete är det viktigt att inte all buskvegetation i brynet röjs bort. Arter som exempelvis hasselmus kan påverkas mycket negativt vid alltför radikal bryn-röjning. Ett varierat bryn med inslag av blommande och bär- och fruktbärande buskar bör eftersträvas. Markägaren har rätt att ta ner grenar och buskar som riskerar säkerheten eller hindrar framkomligheten på vägen som löper utmed reservatets östra gräns.

Efter kontakt och samtycke med reservatsförvaltaren får markägaren även ta ner grenar och buskar i gränsen mellan åker och skog.

UPPLYSNING

Markägaren har rätt att gallra och slutavverka gran i delområde 1a fram till år 2070. Om granbestånden är kvar efter år 2070 ska de avverkas av Länsstyrelsen. Efter slutavverkningen ska de före detta granplanteringarna skötas som övrig lövskog i skötselområdet. Vid behov vidtas åtgärder för att utestänga klövvilt under lövträdens etableringsfas efter slutavverkningen av gran.

SKÖTSELOMRÅDE 2	HASSELLUND	4,1 HA
Naturtyp:	Hassellund	4,1 ha
Natura 2000-habitat:	Ek-hassellund (9162)	3,7 ha

OMRÅDESBESKRIVNING

Hassellunden ligger på en fossil åker i reservatets norra del. Markförhållandena är här torrare jämfört med angränsande områden. Marken är stenig och odlingsrösen förekommer. Här växer förutom hassel bland annat al, rönn, asp och enstaka granar.

BEVARANDEMÅL

Hassellunden ska domineras av hassel i olika åldrar. Processer och strukturer ska förekomma i sådan omfattning att typiska arter av kärlväxter och mossor som är beroende av dessa kan fortleva långsiktigt i området. Arealen hassellund ska vara 4,1 ha varav minst 3,7 ha ska utgöras av Natura 2000-naturtypen ek-hassellund (9162). Om det är förenligt med och bidrar till värden och bevarandet av naturvärdena är det önskvärt att odlingsrösen hålls fria från träd och buskar.

LÖPANDE SKÖTSELÅTGÄRDER

- Då hasseln är ett ljusälskande trädslag bör gran och andra träd som kraftigt skuggar hasseln tas bort vid behov.
- Odlingsrösen kan frihuggas för att synliggöra kulturhistorien om det samtidigt innebär att hasselvärdena gynnas.

3.3 FRILUFTSLIV OCH GRÄNSER

Närmsta busshållplats är för närvarande "Deglavägen". Härifrån är det en promenad på drygt 2 km till reservatet. Reservatet kan också nås med cykel och bil. Då ska vägen som går rakt västerut från landsvägen in till Degla herrgård användas. Ta höger vid herrgården för att nå parkeringen med informationsskylt.

För lokalisering av friluftsanordningar, se karta i bilaga 2b.

BEVARANDEMÅL

Reservatets gränser ska vara markerade. Besökare till reservatet ska kunna ta del av föreskrifter och information om områdets natur- och kulturvärden genom en informationstavla som är i gott skick. Informationen i området ska förhöja upplevelsen av besöket, hjälpa besökarna att få sina förväntningar uppfyllda och bidra till att syftet med områdesskyddet uppnås. Det ska finnas en parkeringsplats med plats för 2–3 bilar i anslutning till reservatet. En strövstig kan vid behov anläggas och utgå från parkeringsplatsen. Om en strövstig anläggs kan ytterligare informationstavlor med platsspecifik naturinformation placeras längs strövstigen.

SKÖTSELÅTGÄRDER

- Naturreservatets gränser ska markeras enligt Naturvårdsverkets anvisningar inom 1 år efter att beslutet om naturreservatet vunnit laga kraft.
- Informationstavlan ska placeras ut inom 1 år efter att beslutet om naturreservatet vunnit laga kraft. Informationstavlan ska innehålla karta över området, information om naturreservatets natur- och kulturvärden samt naturreservatsföreskrifter för allmänheten.
- En parkeringsplats för 2–3 bilar iordningställs inom 1 år efter att beslutet om naturreservatet vunnit laga kraft.
- Om det uppstår ett behov av en strövstig får en sådan anläggas. Strövstigen ska börja och sluta vid parkeringsplatsen.

3.4. SAMMANFATTNING AV PLANERADE SKÖTSELÅTGÄRDER

Åtgärd	Var	När
Gränsmarkering	Yttergräns	Inom 1 år efter att beslutet vunnit laga kraft
Informationsskylt	Vid parkering. Se karta i bilaga 2b	Inom 1 år efter att beslutet vunnit laga kraft
Strövstig	Start och mål vid parkeringsplatsen. Se karta i bilaga 2b	Vid behov
Parkeringsplats	Se karta i bilaga 2b	Inom 1 år efter att beslutet vunnit laga kraft
Frihuggning av särskilt skyddsvärda träd och efterträdare till dessa	Se karta i bilaga 2b för utpekade träd	Etappvis med 1–3 års mellanrum. Nästa etapp ska genomföras år 2019

Frihuggning av solitärträd i gränsson	Skötselområde 1b	Senast år 2020
Veteranisering av 10–20 ekar eller andra lämpliga träd	Främst i södra delen av reservatet	Senast år 2020
Utplacering av mulmholkar etc.	Skötselområde 1	Vid behov
Löpande röjning kring skyddsvärda träd, efterträdare till dessa och solitärträd i gränsson	Se karta i bilaga 2b för utpekade träd	Med 3–5 års mellanrum efter det att frihuggningen är helt genomförd
Röjning och ringbarkning av gran	Hela reservatet utom i granplanteringar i delskötselområde 1a	Vart 5:e år
Röjning, ringbarkning och avverkning av kraftigt skuggande träd i hassellunden	Skötselområde 2	Vart 5:e år
Frihuggning av odlingsrösen om det samtidigt innebär att hasselvärdena gynnas	Skötselområde 2	Vart 5:e år
Undersökning av behov och effekter av eventuell hydrologisk restaurering av diken och invallad våtmark	Skötselområde 1	Senast år 2025

4. Dokumentation och uppföljning

4.1 UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Skötselåtgärder som utförs inom naturreservatet ska följas upp och dokumenteras enligt Naturvårdsverkets och Länsstyrelsens riktlinjer.

4.2 UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL

En fördjupad uppföljning av naturreservatets värden (natur- och friluftslivs-värden) och de uppsatta bevarandemålen bör ske. Uppföljningen ska ske enligt riktlinjer för uppföljning av skyddade områden.

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på
www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

5. Bilagor

- 2a Artlista
- 2b Skötselplankarta

Urval av arter inom naturreservatet Degla lövskog i Aneby kommun

Nedan redovisas kända förekomster av rödlistade arter, signalarter, arter i EU:s art- och habitatdirektiv och fågeldirektiv samt andra arter av intresse. Arterna är indelade i grupp och därefter i bokstavsordning efter det svenska namnet med det latinska namnet inom parentes.

Kategori: CR (akut hotad), EN (starkt hotad), VU (sårbar), NT (nära hotad), S3 (høgt signalvärde), S2 (medelgott signalvärde), S1 (lågt signalvärde). EU (arter i art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet). ÅGP (art inom åtgärdsprogram för hotade arter).

Inventerat: det år som senaste fyndet observerades.

Referens: SKS=Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering, AP = Artportalen, LST = Länsstyrelsens inventering, AOK=Aneby ornitologiska klubb

Tabell över kända förekomster av rödlistade arter, signalarter, arter i EU:s art- och habitatdirektiv och fågeldirektiv samt andra arter av intresse. Sekretessarter är inte angivna.

<i>Art</i>	<i>Kategori</i>	<i>Inventerat</i>	<i>Referens</i>
Kärlväxter			
Alm (<i>Ulmus glabra</i>)	CR	2016	LST
Ask (<i>Fraxinus excelsior</i>)	EN	2016	LST
Blåsippa (<i>Hepatica nobilis</i>)	S1	2016	LST
Granbräken (<i>Dryopteris cristata</i>)	S3	1982	AP
Ormbär (<i>Paris quadrifolia</i>)	S1	2016	LST
Storrams (<i>Polygonatum multiflorum</i>)	S3	2016	LST
Strutbräken (<i>Matteuccia struthiopteris</i>)	S3	2016	LST
Tväblad (<i>Listera ovata</i>)	S2	1990	AP
Mossor			
Blåmossa (<i>Leucobryum glaucum</i>)	S2	2016	LST
Krushättemossa (<i>Ulotia crispa</i>)	S2	2016	LST
Stubbspretmossa (<i>Herzogella seligeri</i>)	S2	2003	SKS
Trubbfjädermossa (<i>Homalia trichomanoides</i>)	S3	2016	LST
Långfliksmossa (<i>Nowellia curvifolia</i>)	S3	2016	LST
Västlig hakmossa (<i>Rhyidiadelphus loreus</i>)	S3	2003	SKS
Lavar			
Rostfläck (<i>Arthonia vinosa</i>)	S2	2003	SKS

Fåglar			
Bivråk (<i>Pernis apivorus</i>)	NT, EU	2011	AP
Buskskvätta (<i>Saxicola rubetra</i>)	NT	2010	AP
Flodsångare (<i>Locustella fluviatilis</i>)	NT	1999	AP
Gröngöling (<i>Picus viridis</i>)	NT	2010	AP
Havsörn (<i>Haliaeetus albicilla</i>)	NT, EU	2014	AP
Rördrom (<i>Botaurus stellaris</i>)	NT, EU	2014	AP
Skäggmes (<i>Panurus biarmicus</i>)	NT	2009	AP
Spillkråka (<i>Dryocopus martius</i>)	NT, EU	2016	AP
Sävsparv (<i>Emberiza schoeniclus</i>)	VU	2015	AP
Mindre hackspett (<i>Dendrocopos minor</i>)	NT	2012	AP
Fiskgjuse (<i>Pandion haliaetus</i>)	EU	2016	AP
Brun kärrhök (<i>Circus aeruginosus</i>)	EU	2016	LST
Nötkråka (<i>Nucifraga caryocatactes</i>)	NT	2016	LST
Däggdjur			
Hasselmus (<i>Muscardinus avellanarius</i>)	EU	1984	AOK
Utter (<i>Lutra lutra</i>)	NT, ÅGP, EU	2016	LST

Källförteckning

Artdatabanken 2015. Rödlstade arter i Sverige 2015.

Bilaga 1 till fågeldirektivet

Bilaga 2 till art- och habitatdirektivet

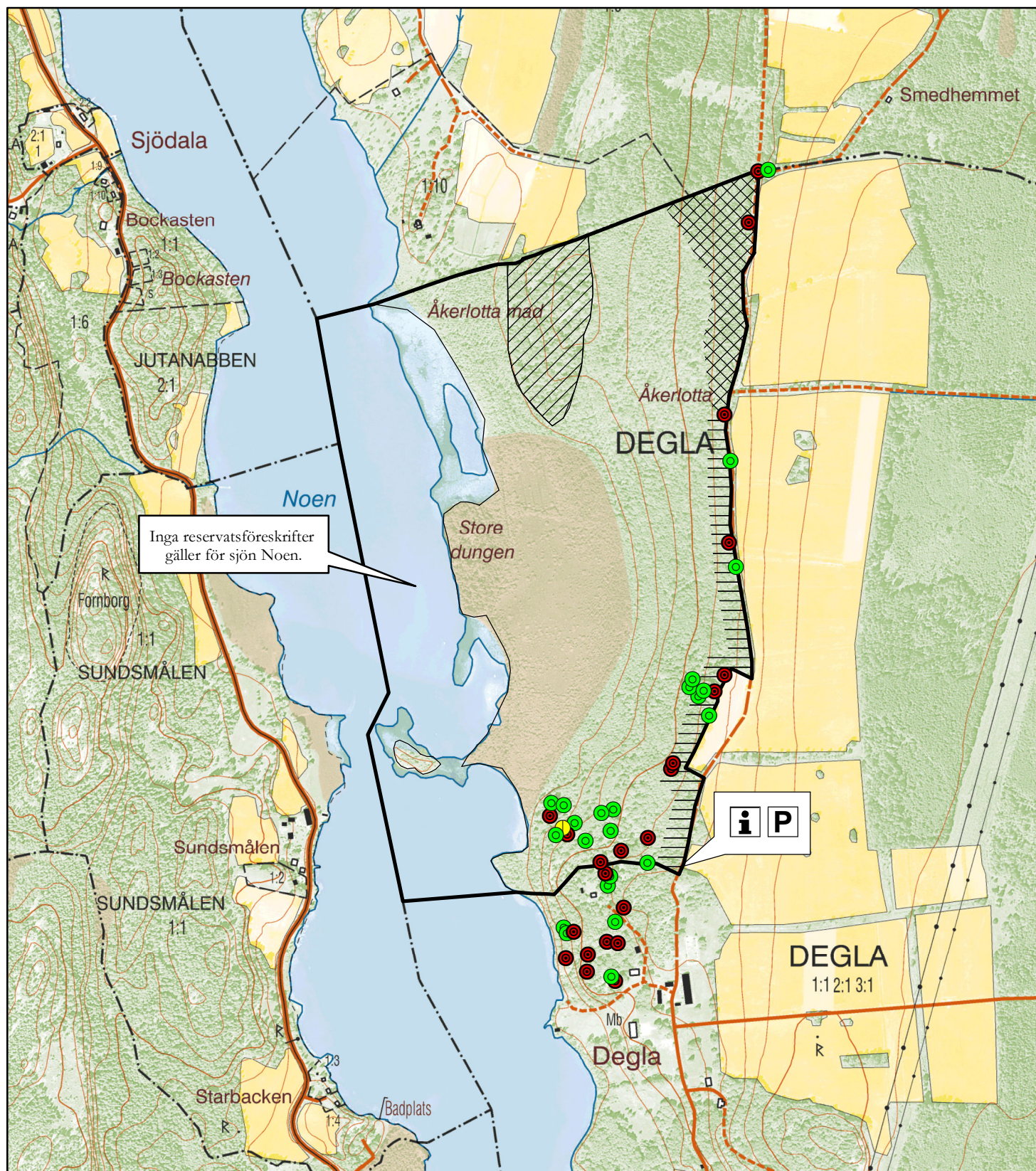
Naturvårdsverket, 2006. Åtgärdsprogram för bevarande av utter.

Rapport 5614.

Skogsstyrelsen 1994. Signalarter i projekt nyckelbiotoper.

Skogsstyrelsen 2000. Signalarter – indikatorer på skyddsvärd skog.

Tillhör skötselplan
2018-11-23, dnr 511-814-2016

1:10 000

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

© Lantmäteriet Geodatasamverkan
© Länsstyrelsen Jönköping

Naturreseptatsgräns

Informationsskylt

Parkering

Skötselområde 1

Delskötselområde 1a

Delskötselområde 1b

Skötselområde 2

Skyddsvärda träd av ek, ask och alm

Efterträdare av ek och ask

Skyddsvärd sälg

